

RAPORT
privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă
Dâmbovița

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Dâmbovița, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 14 alin (1) și a art. 29⁷ alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instituția Avocatul Poporului a efectuat la data de 14 aprilie 2016, o vizită la Centrul de Reținer și Arestare Preventivă Dâmbovița.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului (doamna _____, doamna _____, doamna _____, domnul _____), consilieri în cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, psihologul desemnat de Colegiul Psihologilor din România (doamna _____) și un reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Societatea Independentă Română a Drepturilor Omului – S.I.R.D.O.” (doamna _____).

Obiectivele vizitei au fost verificarea condițiilor de cazare și tratamentul aplicat persoanelor private de libertate.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

a) Referitor la capacitatea de cazare, gradul de ocupare și structura Centrului

Centrul de Reținer și Arestare Preventivă funcționează în incinta Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovița și este situat în pavilionul principal, la demisol.

Din discuțiile avute cu reprezentanții centrului și din documentele prezentate a rezultat faptul că, acesta are o capacitate legală de 33 de locuri. La data efectuării vizitei erau ocupate 9 locuri. Centrul este prevăzut cu următoarele spații: 11 camere de cazare cu câte 3 paturi fiecare, respectându-se repartizarea pe sexe (o cameră cu 3 paturi era prevăzută pentru cazarea persoanelor private de libertate femei); bloc alimentar (prevăzut cu vestiar și grup sanitar, spații de depozitare a alimentelor, bucătărie, magazie, frigidere); curtea de plimbare (cu o suprafață de aproximativ 48 mp., era închisă cu o plasă metalică); cabinetul medical (format dintr-o cameră de consultații, ce includea un compartiment prevăzut cu perdea pentru asigurarea intimității în momentul consultațiilor medicale și administrării

tratamentului, mobilier specific cabinetului medical- scaune, canapea consultații, 2 dulapuri pentru medicamente și materiale sanitare); două grupuri sanitare (dotate cu 2 wc-uri de tip turcesc și instalații pentru duș); cameră de vizită (amenajată cu faianță, gresie, geam despărțitor), bibliotecă (dotată cu un dulap, **un suport din lemn prevăzut cu mai multe rafturi în care erau depozitate păături, cearșafuri, perne, saltele vechi, propuse în vederea casării**, o masă și un scaun; **exista un telefon pentru convorbirile telefonice ale persoanelor custodiate**), frizerie (dotată cu trei oglinzi, mașină de tuns electrică, scaun frizerie), cambuză (dotată cu două frigidere, trei mese, dulap pentru alimente neperisabile).

În incinta Centrului de Rețineră și Arestare Preventivă Dâmbovița exista o încăpere în care se efectua audierea persoanelor custodiate. **Totodată, aceeași încăpere asigura și dreptul la vizită cu apărătorii aleși, cu psihologul, cu preotul pentru asistență religioasă, notarul public, executorul judecătoresc, mediatorul autorizat ori alte persoane cu atribuții oficiale, precum și cu reprezentantul diplomatic, în cazul persoanelor de cetățenie străină.** De asemenea, încăperea era prevăzută cu sistem video, imaginile fiind stocate timp de 4 zile, **ceea ar putea crea situații de încălcare a confidențialității întrevederilor persoanelor private de libertate.**

În ceea ce privește **ascultarea** persoanelor private de libertate de către autorități ale statului, potrivit art. 51 alin. (4) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, aceasta se realiza **în condiții de confidențialitate.**

Referitor la asigurarea exercitării dreptului la asistență juridică, conform prevederilor art. 128 alin. (2) și (6) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal: **”întrevederile cu apărătorii sunt confidențiale** și se desfășoară sub supraveghere, în spații special amenajate, prevăzute cu dispozitive de separare care să limiteze contactul fizic, dar care să permită transmiterea de înscrisuri. Supravegherea poate fi numai vizuală, nefiind permisă ascultarea conversației purtate de deținut cu apărătorul său”. Potrivit art. 128 alin. (6) din același act normativ, **”Deținuții pot fi vizitați de notari publici, executori judecătorești, mediatori autorizați ori de alte persoane cu atribuții oficiale,**

în timpul programului de lucru al sectorului vizită din cadrul penitenciarului, în condițiile prevăzute de alin. (1)-(5).”

b) În ceea ce privește condițiile de cazare

În camerele de detenție aerisirea era necorespunzătoare, acestea fiind prevăzute cu ferestre din termopan și plase metalice, care nu lăsau să pătrundă lumina și aerul. Mobilierul din dotarea camerelor era vechi, iar pernele aveau un grad ridicat de uzură. Saltelele vechi au fost înlocuite, dar au fost păstrate pe paturi sub cele noi. Iluminatul artificial era necorespunzător. Încăperile erau dotate cu aer condiționat și televizoare care aparțineau persoanelor custodiate.

c) Cu privire la condițiile de igienă

Centrul de reținere și arestare preventivă era prevăzut cu două grupuri sanitare (un grup sanitar destinat cadrelor și persoanelor cu dizabilități și un grup sanitar pentru persoanele custodiate) dotate cu câte 2 wc-uri de tip turcesc (**acestea nu erau dotate cu separatoare, unul din wc-urile de la grupul sanitar destinat persoanelor custodiate neavând vas colector**) și instalații de duș (**una nefuncțională din dotarea grupului sanitar destinat persoanelor custodiate**). Fiecare cameră era prevăzută cu o sonerie cu ajutorul căreia persoanele custodiate solicitau deplasarea la grupul sanitar ori în alt scop. Apă caldă era furnizată permanent, iar persoanele custodiate foloseau baia cu respectarea unei programări. **Datorită faptului că grupurile sanitare erau amplasate la demisol și nu exista o aerisire corespunzătoare, în urma folosirii băii se formau vapori de apă care favorizau apariția condensului/mucegaiului, ruginirea componentelor din metal, precum și existența unui miros neplăcut.**

În perioada ianuarie 2015-aprilie 2016 au fost efectuate 4 acțiuni de dezinsecție și deratizare, ultima fiind realizată pe data de 6 aprilie 2016. Totodată, interiorul camerelor era igienizat de către persoanele custodiate, iar restul încăperilor de către persoane private de libertate care solicitau să participe la activități administrative. Persoanelor aflate în custodie li se asigurau produse igienico-sanitare (hârtie igienică, aparate de ras de unică folosință, săpun), acestea putând fi achiziționate și de la magazinul unității.

d) Referitor la hrană

Cu ocazia vizitei s-a constatat că blocul alimentar era situat într-o clădire separată din incinta I.P.J. Dâmbovița și avea autorizație sanitară de funcționare. Persoanelor private de libertate li se asigura hrana preparată din resurse proprii în blocul alimentar ce funcționează în incinta IPJ Dâmbovița. Blocul alimentar era dotat cu vestiar și grup sanitar. Spațiile de depozitare a alimentelor, bucătăria și magazia erau curate. Frigiderele erau igienizate și curate, aveau termometre în interior și afișat la loc vizibil graficul de temperatură la zi. Exista o ladă frigorifică pentru păstrarea cărnii și a altor produse. Pentru asigurarea controlului calității hranei se recoltau probe de alimente, atât din cele preparate termic, cât și din cele neprelucrate, care se păstrau timp de 48 de ore. Potrivit constatărilor medicului echipei, la momentul vizitei, existau în frigiderul bucătăriei probe de alimente recoltate pentru intervalul 12-14 aprilie 2016, care erau păstrate în recipiente etichetate corespunzând cu meniul din zilele respective. Mâncarea corespundea la data vizitei din punct de vedere organoleptic (aspect confirmat de medicul echipei) având temperatura potrivită pentru a fi servită. Pentru persoanele care necesitau regim alimentar sau care aveau o altă religie, exista posibilitatea de preparare a hranei separat, conform indicațiilor medicale. La data vizitei nici una dintre persoanele custodiate nu se afla în această situație. Persoanele private de libertate beneficiau de 3 mese pe zi, cu o medie a aportului caloric de 3645 calorii/zi. **În incinta Centrului de Reținere și Arestare Preventivă nu exista sală de mese, persoanele custodiate servind masa în camere (hrana era adusă de la blocul alimentar).** Acestea aveau posibilitatea să achiziționeze tacâmuri de unică folosință. Cărucioarele folosite la transportul hranei erau curate și igienizate. În Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Dâmbovița existau 2 frigider, dintre care unul era prevăzut cu congelator, unde persoanele private de libertate puteau păstra alimentele personale, aduse de membrii familiei sau cumpărate de la magazinul unității. Acestea dispuneau de termometre interioare și aveau graficul de temperatură la zi, afișat la loc vizibil.

e) Referitor la asistența medicală

Din verificarea documentelor puse la dispoziție a rezultat faptul că, la momentul efectuării vizitei, asistența medicală era asigurată de către un medic și o asistentă medicală. În situația apariției unei urgențe medicale în afara orelor de program ale medicului și asistentei medicale, ofițerul de serviciu pe unitate solicita prin sistemul unic de urgență 112, o ambulanță pentru acordarea primului ajutor.

Cabinetul medical avea în dotare un aparat de urgență în care se găsea un stoc de medicamente suficient pentru acordarea asistenței primare; acestea se aflau în termenul de valabilitate. **Totodată, existau și câteva cutii de medicamente ce nu aparțineau baremului de cabinet, aduse de asistenta medicală sub formă de donație și înregistrate în documentele cabinetului. Și aceste medicamente erau în termenul de valabilitate.**

Aparatul de urgență avea dotări de bază, era într-un dulap închis cu cheie, iar acesta se afla în permanență într-un loc accesibil personalului medical angajat. Exista o trusă de prim ajutor, dotată cu materiale medicale, aflată într-un loc accesibil și vizibil. **Cabinetul medical nu era dotat cu aparat EKG și pulsoximetru.** Toate persoanele custodiate erau examinate medical la primirea în unitate de către medic și se consemnau problemele medicale constatate.

În cabinetul medical existau registre de consultații, în care erau consemnate datele persoanelor examinate precum și diagnosticul/diagnosticele și indicațiile de tratament, precum și registre de tratament unde se ținea evidența medicației administrate. De asemenea, exista un registru de evidență a medicamentelor personale ale persoanelor private de libertate cu probleme cronice de sănătate, care erau păstrate în dulapul de medicamente, etichetate clar cu numele pacientului și erau administrate după indicațiile medicului, la orele indicate. Registrele erau exacte și la zi, securizate și păstrate în siguranță. Exista un registru de consemnare a mărcilor traumatice, unde erau notate 3 cazuri de reținuți ce prezentaseră escoriații, echimoze și microtraumatisme anterior încarcerării. În toate aceste cazuri medicul solicitase efectuarea unei evaluări la laboratorul de medicină legală din oraș, dar **răspunsurile și concluziile consulturilor I.M.L. nu au fost înregistrate în evidențele cabinetului medical.**

Persoanele private de libertate beneficiau de acces la medicul stomatolog al unității, de câte ori solicitau acest lucru.

Potrivit informațiilor comunicate de conducerea unității, la nivelul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă al I.P.J. Dâmbovița nu au fost înregistrate decese ale persoanelor private de libertate în perioada ianuarie 2015-aprilie 2016. Nu au fost cazuri de persoane care să recurgă la forma de protest a refuzului de hrană în perioada ianuarie 2015-aprilie 2016. Nu au fost înregistrate cazuri privind agresiuni sexuale între reținuți/arestați sau între aceștia și lucrătorii centrului. În perioada ianuarie 2015-aprilie 2016 a fost un singur caz de autoagresiune, în ziua de 25.01.2016, o persoană privată de libertate, arestată preventiv din data de 27.11.2015, în timp ce se afla încarcerată în camera nr. 8 din centru și-a incendiat pantalonii fiind nemulțumită că Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmbovița a contestat decizia de revocare a măsurii arestării preventive dispusă de Judecătoria Târgoviște în data de 24.01.2016. Aceasta a fost transportată sub escortă la Spitalul Județean de Urgență Târgoviște pentru acordarea de îngrijiri medicale și ulterior la Spitalul Clinic de Urgență Chirurgie Plastică, Reparatorie și Arsuri București în vederea efectuării de investigații suplimentare, de unde aceasta s-a externat la cerere, întrucât în aceeași zi a fost pusă în libertate de Tribunalul Dâmbovița.

f) În ceea ce privește asistența psihologică

Potrivit constatărilor psihologului din cadrul echipei de vizită, consilierea psihologică era asigurată pentru persoanele custodiate în camera de ședințe, cabinetul psihologic aflându-se în alt corp de clădire (fiind folosit de către doi psihologi angajați cu normă întreagă numai pentru cadrele angajate). Consilierea psihologică se acorda la solicitarea persoanelor private de libertate sau ori de câte ori era necesar. Spre exemplu, o persoană privată de libertate a solicitat și a beneficiat de consiliere psihologică o dată pe săptămână în perioada ianuarie-aprilie 2016, alte două persoane custodiate au fost asistate psihologic conform documentelor prezentate de ofițerii psihologi. Nu s-au semnalat indicii sau informații legate de existența relor tratamente.

g) În ceea ce privește asistența socială

Din constatările asistentului social din cadrul echipei de vizită au rezultat următoarele:

Evidența convorbirilor telefonice era ținută într-un registru de evidență telefoane.

Lângă aparatul telefonic, amplasat în bibliotecă, erau afișate informații cu privire la sesizarea Instituției Avocatul Poporului de către persoanele custodiate precum și Programul de acordare a dreptului la vizită pentru persoanele private de libertate aflate în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă, respectiv zilele de marți și joi între orele 8³⁰-15⁰⁰.

În camere erau afișate informații cu privire la obligațiile, interdicțiile și drepturile persoanelor private de libertate. De asemenea, era afișat și Programul zilnic al acestora.

În cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Dâmbovița era amenajată o cameră de vizite prevăzută cu 3 locuri cu separator.

În incinta centrului era achiziționată o cutie poștală (care nu era montată) depozitată într-o magazie din zona administrativă a centrului, iar din discuțiile avute cu șeful C.R.A.P.-ului a rezultat că aceasta urma să fie amplasată într-un loc accesibil persoanelor custodiate și persoanelor cu atribuții de ridicare a corespondenței.

h) Alte aspecte

Potrivit informațiilor comunicate de conducerea unității, persoanele private de libertate aveau dreptul săptămânal la o convorbire telefonică cu o durată de maxim 10 minute cu membrii familiei. În mod excepțional, la solicitarea persoanelor custodiate, se mai putea acorda o convorbire telefonică, cu acordul conducerii C.R.A.P.-ului, după obținerea aprobării date de procurorul de caz.

În ceea ce privește convorbirile telefonice purtate cu apărătorii aleși, judecătorul de supraveghere a privării de libertate, Avocatul Poporului și alte instituții, acestea erau nelimitate.

În urma întrevederilor cu persoanele custodiate s-a constatat că acestea au fost vizitate de către membrii familiei, frecvența vizitelor variind de la 1 dată/săptămână la 1 dată/lună, existând și situația unei persoane căreia nu i s-a permis vizita, având în vedere că procurorul nu și-a dat acordul în acest sens.

De asemenea, toate persoanele custodiate cu care echipa de vizită a avut întrevederi au declarat că au avut posibilitatea de a primi 1 pachet/lună.

Totodată, în incinta centrului exista o curte de plimbare care era prevăzută cu plasă metalică foarte deasă având o suprafață de aproximativ 48 mp. Curtea de plimbare nu era prevăzută cu acoperiș împotriva condițiilor meteo nefavorabile și nu era dotată cu bănci sau scaune.

Din discuțiile avute cu persoanele private de libertate, echipa de vizită a constatat următoarele nemulțumiri (aspecte sesizate și de membrii echipei de vizită): lipsa toaletelor și a chiuvetelor în camere, condiții necorespunzătoare în grupurile sanitare (aerisire și lumină naturală insuficiente), lipsa unei săli de mese.

Conducerea centrului a menționat echipei de vizită că a efectuat o evaluare a respectării drepturilor persoanelor private de libertate aflate în unitate sesizând o serie de deficiențe: faptul că centrul funcționează la demisol; datorită vechimii clădirii, amplasării în demisol și a acțiunii factorilor climatici, spațiile de deținere prezintă riscul formării condensului și a unor mirosuri specifice; camerele de cazare sunt prevăzute cu ferestre protejate cu grilaje și plasă, astfel că accesul la lumina naturală și aerisirea sunt limitate iar iluminarea artificială este insuficientă; camerele de cazare nu sunt prevăzute cu grupuri sanitare; în camerele de cazare nu există mobilier destinat depozitării efectelor personale, în incinta centrului există o încăpere special destinată depozitării bunurilor personale; curtea de plimbare nu este dotată cu bănci și scaune.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Centrului de Reținer și Arestare Preventivă Dâmbovița

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. amenajarea corespunzătoare a bibliotecii, conform destinației acesteia, urgentarea casării bunurilor depozitate în această locație, aerisirea și iluminatul artificial corespunzător și efectuarea lucrărilor de reparații și de igienizare a pereților și tavanului;
2. asigurarea unor condiții de detenție corespunzătoare (aerisire; luminozitate; mobilier; cazarmament);
3. dotarea cu separatoare a wc-urilor din cadrul grupurilor sanitare, cu vas colector și asigurarea funcționalității instalației de duș din cadrul grupului sanitar destinat persoanelor custodiate; asigurarea unei aerisiri și a unei igienizări corespunzătoare în grupurile sanitare, în vederea eliminării condensului, mucegaiului și mirosului neplăcut;
4. examinarea posibilității amenajării unei săli de mese la nivelul centrului;
5. achiziționarea de medicamente conform baremurilor standard de dotare ale cabinetelor medicale de medicină generală, completarea aparatului medicamentos de urgență, dotarea cabinetului medical cu un aparat EKG și un pulsoximetru și înregistrarea în evidențele cabinetului a răspunsurilor și concluziilor consulturilor I.M.L. în cazurile persoanelor private de libertate care prezintă la încarcerare mărci traumatice, precum și respectarea procedurii legale (inclusiv, sesizarea parchetului) în aceste situații;
6. amenajarea unui acoperiș de protecție împotriva condițiilor meteo nefavorabile la curtea de plimbare și dotarea acesteia cu scaune și bănci;
7. urgentarea amplasării cutiei poștale achiziționată în incinta centrului într-un loc accesibil persoanelor custodiate, în vederea asigurării dreptului la corespondență a acestora.
8. desfășurarea în condiții de confidențialitate a întreprinderilor persoanelor private de libertate, separat de locația destinată audierii acestora și a convorbirilor telefonice, prin asigurarea unui spațiu adecvat, respectiv prin amplasarea aparatului telefonic în exteriorul bibliotecii.

București, 3 august 2016